

Sonkajärven kunta

Pohjois-Savon hyvinvointialueelle

kirjaamo@pshyvinvointialue.fi

Asia

Oikaisuvaatimus ja oikaisuvaatimuksen täydennys Pohjois-Savon hyvinvointialueen päätöksestä 14.11.2022 § 300

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Sonkajärven kunta / kunnanjohtaja Simo Mäkinen ja vs. kunnansihteeri Anni Kainulainen
sonkajarvi@sonkajarvi.fi
simo.makinen@sonkajarvi.fi
anni.kainulainen@sonkajarvi.fi
0400 571 091

Toimivalta perustuu Sonkajärven kunnan hallintosääntöön § 20 ja 22

Kutsut, kehotukset ym. lähetetään sonkajarvi@sonkajarvi.fi

Käsitteet

Pohjois-Savon hyvinvointialueesta käytetään nimitystä HVA.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymästä käytetään nimitystä SOTE.

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta 29.6.2021/616 käytetään nimitystä voimaannpanolaki.

Valtioneuvoston asetus kunnan ja hyvinvointialueen välisen siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023–2026, 7.4.2022/272 käytetään nimitystä vuokra-asetus.

Tapahtumat

Sonkajärven kunta on HVA:n pyynnöstä ilmoittanut voimaannpanolain 22 §:n mukaisesti 11 kohdetta vuokrasopimukset luetteloon helmikuussa. Selvitys toimii saantokirjana hyvinvointialueelle. Selvitykseen sisältyneet kohteet ovat:

1. Sonkajärven terveyskeskus
2. Tuulikannel, ikäihmisten tehostetun palveluasumisen palvelukeskus
3. Sukevan kyläkeskus, ruokala ja keittiö / kehitysvammaisten päivätoiminnan tila
4. Sukevan kyläkeskus, Mäntylä/Pirtti/kehitysvammaisten päivätoiminnan tila
5. Sukevan kyläkeskus, Mäntylä/verstas/kehitysvammaisten päivätoiminnan tila
6. Palvelutalo Mosaiikki, ikäihmisten asumispalvelut

Osoite Lepokankaantie 2, 74300 Sonkajärvi
Puhelin 040 675 0001
Faksi (017) 272 7017

Kotisivu www.sonkajarvi.fi
Sähköposti sonkajarvi@sonkajarvi.fi tai
etunimi.sukunimi@sonkajarvi.fi

7. Palvelutalo Mosaiikki, valmistuskeittiö
8. Sonkajärven koulukeskus, kouluterveydenhuollon tilat
9. Sukevan paloasema
10. Sonkajärven paloasema
11. Puotila, sairaanhoitajan vastaanottotilat, näyttötila

HVA on käsitellyt saantokirjoja useissa kokouksissaan. HVA on Sonkajärven kunnan antaman selvityksen perusteella tekemässä kohtien 9 ja 10 osalta vuokra-asetuksen mukaiset vuokrasopimukset voimaanpanolain 22 §:n mukaisesti. Vuokra-aika on 3 + 1 vuotta ja pääomavuokrassa käytetään vuokra-asetuksen 3 §:n mukaisesti kuuden prosentin tuottovaatimusta laskettuna 4 §:n mukaiselle rakennuksen tekniselle arvolle.

Aluehallituksen 10.10.2022 § 262 päätöksessä todetaan, että selvitys kaikilta kunnilta ja vapaaehtoisilta kuntayhtymiltä siirtyvistä sopimuksista perustuu sopimushallintajärjestelmästä saatuihin raportteihin, kuntien ja kuntayhtymien selvityksiin ja ne on koostettu esityslistan liitteenä olevaan yhteenvetoon. Sonkajärven kunta esittää, että hyvinvointialueelle siirtyy Sonkajärven kunnanvaltuuston 14.2.2022 hyväksymän selvityksen mukaiset sopimukset, vastuut ja velvoitteet.

Tämän kokouksen esityslistan liitteenä olevassa kaikkien kuntien yhteenvedossa omaisuuden ja sopimusten siirrosta on Sonkajärven osalta mainittu 11 vuokrasopimuksen piirissä olevaa kohdetta ja siirtyvissä sopimuksissa mainittu 0 kohdetta. Yhteenvedo-osiossa on mainittu, että yhteenvetotiedot sisältävät uusien voimaanpanolain 22 §:n mukaisesti tehtävien vuokrasopimusten tilatiedot sekä 25 §:n mukaisten siirtyvien vuokrasopimusten tilatiedot.

Sama on todettu aluevaltuuston päätöksessä 31.10.2022 § 119 kun siinä on hyväksytty aluehallituksen päätösesitys, jonka mukaan aluevaltuusto päättää hyväksyä Sonkajärven kunnan selvityksen niiltä osin kuin selvitys täyttää voimaanpanolain 22–25 §:ssä tarkoitettujen irtaimen omaisuuden, sopimusten ja vastuiden edellytykset ja vaatimukset sen toimittamien selvitysten mukaisesti ja siirtymisestä Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ja sen vastuulle.

HVA on aluehallituksen kokouksen 10.10.2022 § 244 valmistelun mukaan huomannut tarpeen täydennysten tekemiselle ja todennut, että SOTE:n ja kuntien välisiä vuokrasopimuksia käsitellään siirtyvinä sopimuksina voimaanpanolain 25 §:n mukaisesti. Asia on päättynyt 14.11.2022 aluehallituksen päätökseen, jonka mukaan SOTE:n ja muiden kuntayhtymien ja kuntien välisten, kuntien omistamien toimitilojen pääomavuokran laskentaan sovelletaan 4,5 prosentin tuottovaatimusta ja kolmen vuoden sitoutumisaikaa.

Tämän mukaisesti HVA on kieltäytynyt tekemästä yllä mainituista kohtien 1–8 ja 11 mukaisista tiloista vuokra-asetuksen mukaisia vuokrasopimuksia.

Vaatimukset

Sonkajärven kunta vaatii, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen päätös 14.11.2022 § 300 kumotaan lainvastaisena ja virheellisenä ja sen myötä kohtien 1–8 ja 11 mukaisista tiloista tehdään vuokra-asetuksen mukaiset vuokrasopimukset.

1. HVA ei voi yksipuolisesti muuttaa sovittuja vuokranmääräytymisperiaatteita. Aluevaltuusto on hyväksynyt Sonkajärven kunnan saantokirjana todetun selvityksen voimaanpanolain 22 §:n mukaisista vuokrattavista tiloista.
2. Aluehallitus on tulkinnut väärin voimaanpanolakia, kun se käsittelee Ylä-Savon SOTE:n vuokraamia rakennuksia voimaanpanolain 25 §:n mukaisina siirtyvinä vuokrasopimuksina, kun sopimuksia tulee käsitellä voimaanpanolain 22 §:n mukaisina vuokrasopimuksina.
3. Aluehallitus on ylittänyt toimivaltansa, kun se on vastoin aluevaltuuston 31.10.2022 § 119 tekemää päätöstä muuttanut yhdeksän kiinteistön osalta vuokranmääräytymisperusteita.
4. Toissijaisesti, jos HVA pitäytyy käsityksessään siirtyvistä vuokrasopimuksista, siirtyvät vuokrasopimukset sen mukaisina kuin ne ovat saantopäivänä 1.1.2023.
5. HVA on rikkonut kuntien tasapuolisen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta vuokrausperiaatteissa Pohjois-Savon hyvinvointialueen kuntien kesken.

Perusteet

1. Yksipuolinen sopimuksen muuttaminen

HVA:n selvityspyyntö kunnille 7.12.2021

HVA on 7.12.2021 lähettänyt ohjeen kunnille ja kuntayhtymille lakisääteisen selvityksen tekemiseen koskien sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen tehtävien ja tietojen siirtoa Pohjois-Savon hyvinvointialueelle.

Kuntien ja kuntayhtymien on tehtävä helmikuun 2022 loppuun mennessä selvitys hyvinvointialueelle tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista.

Oheisessa selvitystä koskevassa Excel-asiakirjassa kerrotaan, mitä tietoja tulee ilmoittaa, miten tietoja rajataan tai kerätään ja annetaan minimitietovaatimusten täyttämiseksi. Annettua selvitystä voi täydentää viimeistään 30.6.2022.

Sonkajärven kunnan selvitys, Sonkajärven kunnan valtuusto 14.2.2022 § 2

Selvitys on laadittu HVA:n laatimalle Excel-taulukkomallipohjalle. Sen ensimmäisellä välilehdellä ”Tietoa aineistosta” on todettu, että tämä ”selvitys toimii saantokirjana hyvinvointialueelle”. Asiakirja on sopimusten ja omaisuuden siirtosuunnitelmamalli. Kohdan 22 §:n mukaan annetaan kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toimitilat ja lain 25 §:n mukaan annetaan kuntaan sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen hyvinvointialueelle.

Välilehdellä ”Ohje” HVA on pyytänyt kunnan ja HVA:n välillä tehtävät vuokrasopimukset. Sen mukaan tiedot on kerätty erillisselvityksessä (PSHVA Kiinteistökyseily), jossa pohjatietona on edellisessä sote-uudistuksessa kerättyjä tilatietoja. Erillisselvityksessä on pyydetty päivittämään kuntien tilatiedot ja toimittamaan ne hyvinvointialueelle. Selvitykseen liitetään ne toimitilat, joista tehdään voimaanpanolain 22 §:n Kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat mukaiset vuokrasopimukset kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Erillisselvitys liitetään osaksi tätä selvitystä.

Välilehdellä ”Vuokrat” Sonkajärven kunta on maininnut, että nämä tiedot on kerätty erillisselvityksessä PSHVA Kiinteistökyseily ja että tähän selvitykseen liitetään ne toimitilat, joista tehdään voimaanpanolain 22 § Kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat mukaiset vuokrasopimukset kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Erillisselvitys liitetään osaksi tätä selvitystä.

HVA:n aluehallituksen kokous 21.03.2022 § 29

HVA on hyväksynyt Sonkajärven kunnan antaman selvityksen aluehallituksen kokouksessa. Sen mukaan väliotsikossa ”Selvitys käytössä olevista toimitiloista” on todettu, että voimaanpanolain 22 §:n 1 momentin mukaan kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevan kunnan omistamat toimitilat siirtyvät vuokrasopimuksen nojalla hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023. Voimaanpanolain 22 §:n 2 momentin mukaan siirtymäkauden vuokrasopimus on voimassa 1.1.2023

alkaen ainakin kolme vuotta 31.12.2025 saakka. Hyvinvointialueella on oikeus pidentää sopimuksen voimassaoloaika yhdellä vuodella.

Voimaanpanolain 22 §:n 3 momentin mukaan vuokran on katettava kohtuulliset pääoma- ja ylläpitokustannukset. Kunta ja hyvinvointialue voivat sopia toimitilojen hallinnasta sekä vuokra-ajasta toisin, mutta siirtymäajan vuokran tulee olla säädetyn mukainen.

Kunnan yksityiskohtaiset tiedot toimitiloista käyvät ilmi kunnan antamasta selvityksestä. Selvitys kaikilta kunnilta ja vapaaehtoisilta kuntayhtymiltä hyvinvointialueen hallintaan siirtyvistä toimitiloista on koostettu esityslistan liitteenä olevaan yhteenvetoon. Yhteenvedossa on esitetty ne toimitilat, joista tehdään voimaanpanolain 22 §:n mukaiset vuokrasopimukset kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Toimitilatietoja tarkistetaan ja päivitetään hyvinvointialueelle annettavissa tarkennusselvityksissä 30.6.2022 mennessä ja muutokset huomioidaan 1.1.2023 alkavissa kunnan ja hyvinvointialueen välisissä vuokrasopimuksissa.

Kuntien markkinoilta vuokraamien, sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen käytössä olevien tilojen vuokrasopimukset siirtyvät sellaisenaan hyvinvointialueelle. Nämä vuokrasopimukset on ilmoitettu siirtyviä sopimuksia koskevassa selvityksessä.

Johtopäätökset

Sonkajärven kunta on ilmoittanut HVA:n pyynnöstä HVA:lle 22 § mukaan vuokrattavat tilat.

Aluevaltuusto on hyväksynyt selvityksen 31.10.2022. HVA ei voi yksipuolisesti päättää, että asiassa noudatetaan muuta kuin sovittua 22 §:n mukaista toimitilojen vuokrausta.

HVA ja kunnat ovat toisiinsa nähden tasavertaisessa asemassa. HVA on johdonmukaisesti pyytänyt ja hyväksynyt 22 §:n mukaisesti määräytyvät vuokrasopimukset kunnilta ja kunnat ovat menettelyn hyväksyen näin toimineet. Tämän jälkeen HVA ei voi yksipuolisesti vastoin toisen osapuolen tahtoa päättää, että asiassa noudatetaan jotakin muuta kuin syksyllä 2021 aloitettua linjausta. Sonkajärven kunta on ilmoittanut syksyn 2022 aikana HVA:lle vaatimuksensa vuokra-asetuksen noudattamisesta.

2. Voimaanpanolain soveltaminen

HVA tulkitsee voimaannpanolakia lainvastaisesti soveltaessaan lain 25 §:ää Sonkajärven kunnan SOTE:lle vuokraamiin rakennuksiin.

Voimaannpanolain 22 § säättää, että kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Voimaannpanolain 32 § toteaa, että muihin kuin 20 §:ssä tarkoitettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä sekä alueen pelastustoimen hoitaviin kuntayhtymiin sovelletaan, mitä kunnasta säädetään 22–26, 28–31 ja 42 §:ssä.

Lain 20 §:n mukaan erikoissairaanhoidolain 7 §:ssä mainittujen sairaanhoitopiirien kuntayhtymän sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu erityishuoltopiirit siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023.

SOTE ei ole voimaannpanolain 20 §:n mukainen kuntayhtymä, joten siihen sovelletaan voimaannpanolain 32 §:n mukaisesti 22 – 26 §:iä.

Hyvinvointialueen tulkinta toimeenpanolain sisällöstä ei ole yhdenmukainen. Hyvinvointialueen päätös kohtelee vapaaehtoisten kuntayhtymien sosiaali- ja terveystalvelujen käytössä olevia tiloja siirtyvinä sopimuksina. Toisaalta hyvinvointialueen päätös kohtelee pelastustoimen käytössä olevia tiloja vuokra-asetuksen mukaisina tiloina, vaikka paloasemista on yhtälailia olemassa vuokrasopimukset Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kanssa. Epäjohdonmukaisuus voimaannpanolain tulkinnassa viittaisi siihen, että linjauksessa on kyse perustellun juridisen tulkinnan sijaan hyvinvointialueen näkökulmasta tarkoitushakuisesta ad hoc -ratkaisusta.

3. Toimivallan ylitys

HVA:n aluevaltuusto on 31.10.2022 § 119 hyväksynyt Sonkajärven kunnan selvityksen 11 vuokrasopimuksesta.

HVA:n alue ei voi päättää vastoin aluevaltuuston päätöstä, että osa Sonkajärven kunnan ilmoittamista 11 vuokrasopimuksista käsitellään muulla tavoin siirtyvinä sopimuksina.

Aluehallituksen 14.12.2022 päätös on lainvastainen.

4. Toissijainen vaatimus

Jos HVA pitäytyy tulkinnessaan voimaanpanolain 25 §:n soveltamisesta, on saantopäivä joka tapauksessa 1.1.2023 ja vuokrasopimukset siirtyvät sen mukaisina, kun ne ovat voimassa 1.1.2023.

Kunnat ovat antaneet saantokirjana toimivat selvitykset HVA:lle. Voimaanpanolain 25 §:n mukaan hyvinvointialueelle siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2023, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sovi.

Muuta ei ole sovittu.

SOTE sekä Iisalmen ja Kiuruveden kaupungit ja Sonkajärven ja Vieremän kunnat ovat sopineet vuokrantarkistukset vuokriin ja kaikki osapuolet ovat hyväksyneet sopimukset. Tarkastetut vuokrasopimukset on toimitettu HVA:lle.

5. Kuntien tasapuolinen ja yhdenvertainen kohtelu

HVA:n on kohdeltava alueensa kuntia tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti hallintolain periaatteiden mukaan. Lisäksi Sonkajärven kunta katsoo, että asian valmistelussa ja päätöksenteossa on rikottu hallintolain 6 §:n mukaista luottamussuojaperiaatetta, Sonkajärven kunnan oikeutettua odotusta siitä, että vuokrasopimusten käsittelyssä aiemmin esitetyt lähtökohdat eivät asian myöhemmässä käsittelyssä muutu.

Luottamuksensuojaperiaatteen mukaisesti viranomaisen ei voi muuttaa sopijakumppanin asemaa odottamattomasti tai taannehtivasti.

Ne kunnat, joissa sosiaali- ja terveyspalvelut on tuotettu omana palveluna, ovat saaneet vuokra-asetuksen mukaisen vuokran.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän osalta, joka on tuottanut sosiaali- ja terveyspalvelut Iisalmen ja Kiuruveden kaupungeille ja Sonkajärven ja Vieremän kunnille, HVA ei hyväksy samaa vuokra-asetuksen mukaista vuokraa sen vuoksi, että palvelut on tuotettu kuntayhtymänä. HVA:n kannalta ei ole merkitystä, onko kunta tuottanut sosiaali- ja terveyspalvelut itse ja neljän kunnan omistaman kuntayhtymän kautta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 3 §:n mukaan hyvinvointialueen jäsen on kunta, joka sijaitsee hyvinvointialueen alueella. HVA on rikkonut tasapuolisen ja yhdenvertaisen kohtelun vaatimusta kohdellessaan alueensa jäsenkuntia eriarvoisesti vuokra-asetuksen noudattamisessa.

Aluehallituksen päätöksen 14.11.2022 § 300 lopussa oleva maininta ”aluehallitus hyväksyy täydennetyt vuokrausperiaatteet siten, että Pohjois-Savon kuntia tulee kohdella tasapuolisesti hyvinvointialueen toimitilojen vuokraamisessa” ei pidä paikkaansa. HVA:n päätöksen mukaisesti HVA-alueen kunnista noin puolet saavat 3 + 1 vuokrasopimuksen 6 prosentin tuottovaatimuksella, kun Sonkajärven kunta saa aluehallituksen päätöksen mukaisesti 4,5 prosentin tuottovaatimuksen ja 3 vuoden vuokrasopimuksen.

Liitteet ja oikaisuvaatimuksen määräaika

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ote pöytäkirjasta 14.11.2022 § 300. Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös.

HVA on laittanut päätöksen nähtäville 17.11.2022 ja lähettänyt sen Sonkajärven kunnan kirjaamoon 21.11.2022.

Koska HVA on oikaisuvaatimusohjeessaan ilmoittanut, että oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja että jäsenkuntien ja niiden jäsenten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi, on Sonkajärven kunta lähettänyt oikaisuvaatimuksen 29.11.2022 eli säädetyssä määräajassa ilmoittaen täydentävänsä oikaisuvaatimusta. Tämä asiakirja on oikaisuvaatimuksen täydennys / oikaisuvaatimus.

Todisteet

1. Aluevaltuuston päätös 31.10.2022 § 119
Aluevaltuusto on hyväksynyt Sonkajärven kunnan antaman selvityksen vuokrattavista tiloista
2. Aluehallituksen päätös 14.11.2022 § 300
Aluevaltuuston päätöksen vastainen aluehallituksen päätös
3. Aluevaltuuston yhteenveto omaisuuden ja sopimusten siirrosta
4. Sonkajärven kunnanvaltuuston 14.2.2022 hyväksymä selvitys
5. Aluehallituksen päätös 21.03.2022 § 29

Sonkajärvellä 7.12.2022

Sonkajärven kunta

Simo Mäkinen
kunnanjohtaja

Anni Kainulainen
vs. kunnansihteeri

Osoite Lepokankaantie 2, 74300 Sonkajärvi
Puhelin 040 675 0001
Faksi (017) 272 7017

Kotisivu www.sonkajarvi.fi
Sähköposti sonkajarvi@sonkajarvi.fi tai
etunimi.sukunimi@sonkajarvi.fi